

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 314/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

13/2011. (I. 12.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ képviseletében eljáró jogi képviselő által 2010. július 11-én előterjesztett **panaszt** a 2011. január 12-én – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2010. július 4-én Budapesten, az Erzsébet téren, egy tömegrendezvényen vett részt, amikor a mellette elhaladó rendőrségi kiemelő csoport vezetőjét kezénél fogva a földre rántotta, ami miatt előállították.

I.

A panaszos jogi képviselője által előterjesztett panaszában előadja, hogy 2010. július 4-én egy bejelentett rendezvényen tartózkodott Budapesten, az Erzsébet téren. A rendezvény során a panaszos közelében az intézkedő rendőrök egy személyt kiemeltek a tömegből, melynek során a panaszos a gyorsan közeledő rendőrök elől már nem tudott kitérni, sehová nem tudott hátrálni a körülötte tömeget alkotó rendezvény résztvevői miatt. Az intézkedő rendőrök a panaszost általa tisztázatlan okból testi kényszerrel a földre teperték, megbilincseltek, majd előállították a rendőrség

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Gyorskocsi utcai objektumába. Az előállítás indokáról a panaszos állítása szerint tájékoztatást nem kapott. A panaszos a vele szemben alkalmazott testi kényszer során bal kezén és jobb lábán zúzódásos sérüléseket szenvedett. A körülmények és az események hatására a panaszos, aki cukorbeteg, rosszul lett, vércukor- és vérnyomás szintje ingadozott. A fogdára történő befogadása során a panaszosnak megfelelő gyógyszert adni nem tudtak, ezért állapota tovább romlott. A panaszos állítása szerint vércukor szintjét szabálytalanul mérték meg. A panaszost sérülései miatt a Szent János Kórházba vitték, majd ellátását követően vissza a rendőrségi épületbe, a fogdába ahol a hosszú várakozás után állapota ismét romlani kezdett, kihallgatására nem kerülhetett sor, ezért ismét visszaszállították a kórházba. Az állandó szállítás is megviselte a panaszost.

A panaszos előadta levelében, hogy a rendőri intézkedés álláspontja szerint még bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén is aránytalan és szükségtelen volt, mert nem tanúsított ellenállást az intézkedés megkezdésétől a végéig.

A panaszos azt is megjegyezte, hogy az elfogása veszélyes körülmények között, tömegben, könnygázfüstben, egy működő aggregátor közelében történt.

A panaszos megítélése szerint a vele szemben foganatosított rendőri intézkedések egészségét is veszélybe sodorták amellet, hogy emberi méltóságát is sértették.

II.

A Testület a panasz kivizsgálásához megkereséssel fordult az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, és kérte az intézkedéssel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és videofelvételeket. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Budapest Rendőrfőkapitánya a 01000/24831/2010. Ált. számú egyedi utasításával a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 30. §-ának (1) bekezdése, valamint (3) bekezdése alapján Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el, 2010. július 4-én 0 órától 2010. július 4-én 24 óráig terjedő időszakra.

Az egyedi utasítás tartalma szerint a feladat végrehajtásába beosztott rendőri állomány a fokozott ellenőrzés keretében figyelemmel kíséri a rendezvényre érkezőket, valamint a helyszíneken tartózkodókat, megakadályozza az esetleges jogsértések kialakulását. Ennek keretében szűrőpróbaszerű igazoltatások, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálások végrehajtása került meghatározásra.

A fokozott ellenőrzés okaként az egyedi utasításban az került megjelölésre, hogy egy magánszemély a főváros V. kerületében található Erzsébet térre, valamint a Felvonulás tér – Andrassy út – Bajcsy-Zsilinszky út – Hajós utca útvonalra demonstráció megtartását jelentette be, mely rendezvényen – a rendőrség információi szerint – jelentős számú résztvevő megjelenése volt várható. A demonstratív tömegrendezvény biztosítása, illetőleg a gyülekezési joggal élők és a járóelők biztonságának

garantálása érdekében a főváros területén indokolt a személy- és gépjárműforgalom fokozott ellenőrzése.

2) A rendőrség biztosítási tervben meghatározott feladatok idejére Biztosítási Törzset állított fel. A rendezvényt megelőzően telepített kamerák, online közvetítették a Törzs felé a rendezvény és annak környezetének képeit. A Törzsben működő, arra kijelölt alcsoport folyamatosan elemezte, értékelte a közvetített képet és ennek során megállapították, hogy egy személy a rendezvény helyszínén bűncselekményt követett el. A biztosítás parancsnoka utasítást adott ezen személy elfogására.

Az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja felhatalmazása alapján az elfogásra, valamint a kiemelésre egy r. hadnagy – a rendelkezésére bocsátott 4 mobilcsoporttal – kapott parancsot.

A végrehajtás 16 óra 30 perc körüli időben kezdődött, amikor a rendőrök behatoltak a rendezvény színhelyére keresve a kiemelő személyt. A színpad mögött egy csoportosulást fedezett fel a végrehajtásért felelős parancsnok, ezért odamentek és azt tapasztalták, hogy az elfogásra kijelölt személy egy, kb. 30 főből álló 5-6 soros gyűrű közepén helyezkedik el. A gyűrű belső részében álló személyek összekapaszkodva védtek a célszemélyt, míg a külső gyűrűkben álló személyek kezeiket maguk mellett tartva álltak.

A parancsnok felszólította a keresett személyt, hogy lépjen ki a gyűrűből, de azt tapasztalta, hogy megkezdték a célszemély menekítését. Ekkor a közelben álló tömeg elkezdte a rendőröket visszafelé tolni, amikor a parancsnok azt érezte, hogy egy számára ismeretlen férfi a tonfát tartó jobb kezét megragadta, majd szó nélkül hátradőlt, a r. hadnagyot magával rántva. Az ismeretlen férfi a r. hadnagy állítása szerint a panaszos volt, aki a földre esve sem engedte el a kezét.

A r. hadnagy úgy érezte a testvédő eszközökön keresztül, hogy a panaszos a sípcsontvédőjét rugdosta. A r. hadnagyot a kiemelő csoport tagjai segítették ki helyzetéből, majd a panaszost felemelték a földről, megbilincseltek és az előállító gépkocsihoz vezették. A járműnél a panaszost szemrevételezték és megállapították, hogy bal könyöke és jobb térdje sérült az akció során. Ezt követően a panaszost előállították a Gyorskocsi utcai objektumba, ahol 17 óra 20 perckor orvosi vizsgálatnak vetették alá. Az ügyeletes fogdaorvos a panaszoson lévő sérülések miatt a panaszost a Szent János Kórház Traumatológia szakambulanciára utalta, ahol sérüléseit ellátták. A szakorvosi vizsgálat után 19 óra 55 perckor történt a második – előállítóban történő elhelyezéshez szükséges – orvosi vizsgálat. A vizsgálatot követően az elszámoltató alcsoport munkatársai a panaszost meghallgatásra kísérték, így az előállítóba nem került elhelyezésre.

3) Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása került alkalmazásra, továbbá elfogására az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésének a) pontjára

tekintettel – szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követő elfogás – került sor. A panaszossal szemben testi kényszert az Rtv. 47. §-a alapján alkalmaztak, bilincset pedig az Rtv. 48. §-ának d) pontja, azaz ellenszegülés megtörése érdekében használtak. A bilincset 2010. július 4-én 16 óra 50 perctől 17 óra 15 percig alkalmaztak a Szolgálati Szabályzat 60. §-a (4) bekezdésének b) pontja szerint a kezek előre illetve hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során a panaszost az intézkedő rendőr kórházba szállította (a sérülés jellege: jobb térd, jobb csukló; foka: könnyű).

A jelentés az intézkedés alapjául szolgáló esemény vonatkozásában a következő többletinformációt tartalmazza. A fent említett célszemély kiemelése érdekében a r. hadnagy a „tisztítás” vezényszót kiadta az intézkedő rendőröknek, akik megkezdték annak végrehajtását. A szűk terület miatt nem volt elegendő hely egyéb taktikai elemet alkalmazni. A vezényszó elhangzását követően a rendőrök előtt levő tömeg elkezdte visszafelé tolni őket, mely során a tömeg fellazult, a rendőrök pedig megkíséreltek a célszemély közelébe jutni. Az egyik fát megkerülve a jelentést készítő r. törzssászlós azt tapasztalta, hogy a fa és az aggregátor között fekszik a földön egy férfi, aki a r. hadnagy karját fogja, miközben rajta fekszik. A r. hadnagy megkísérelte visszanyerni egyensúlyát és lábra állni, és közölte, hogy a férfit el kell fogni, mivel ő hivatalos személy elleni erőszakot követett el. A r. törzssászlós egy r. főtörzsőrmesterrel az utasításnak haladéktalanul eleget tett és a panaszoshoz léptek, akit átvettek a r. hadnagytól, majd a r. törzssászlós felsegítette a földről és karjait testi kényszerrel a tanult módon hátrakulcsolta, majd a panaszossal szemben hátra helyzetbe bilincset alkalmaztak. Ezt követően a panaszost elvezető fogás alkalmazásával az előállító járműhöz vezette a r. törzssászlós. A járműnél a panaszost szemrevételezték, amelynek során megállapította az intézkedő rendőr, hogy a panaszos könyökén friss, horzsolásos sérülés van, a panaszos elmondta, hogy azt valószínűleg az esés során szerezte, és a jobb térdét fájlalta. A nadrágját feltúrva a panaszos térdén sérülés nem látszott. A szemrevételezéskor jelen volt r. főtörzssászlós csoportvezető, aki 16 óra 55 perckor közölte a panaszossal az elfogás okát és az őt megillető jogokat.

Ezt követően az intézkedő r. törzssászlós felvette a kapcsolatot a r. hadnaggal, aki elmondta neki – a fentiekben már ismertetettek szerint – a történeteket.

A panaszost a r. főtörzssászlós utasítására az intézkedő r. törzssászlós előállította a Gyorskocsi utcai objektumba, ahol a bü. orvos megvizsgálta és beutalta a János Kórház Traumatológiai Osztályára (térd és jobb csuklójának sérülése miatt). A könyökhorzsolásos sérülést a fogdaorvos látta el még a Gyorskocsi utcai orvosi rendelőben.

A jelentés tartalmazza továbbá, hogy a panaszos az intézkedés megkezdésekor fekete színű oldalszebes hosszú nadrágot, fekete színű rövid ujjú pólót, fekete bakancsot és terepszínű mellényt viselt. A panaszos az intézkedő rendőr kérdésére tagadta a neki felrótt cselekmény elkövetését, a rendőri intézkedéssel szemben panasszal nem élt a r. törzssászlós jelenlétében. A bilincselést követően a panaszos a rendőri intézkedésnek alávetette magát.

A panaszos felé a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó közlés megtörtént, továbbá az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról és időtartamáról tájékoztatót, valamint igazolást kapott; az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)–(9) bekezdései, valamint a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. pontja alapján megkapta.

4) Az érintett hadnagy BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztálya vezetőjének írt jelentése a következő többlet információt tartalmazza.

A célszemély kiemelésének kísérlete során egy, a r. hadnagy számára ismeretlen férfi a tonfát tartó jobb kezét megragadta, majd szó nélkül hátradőlt, magával rántva ezzel a r. hadnagyot. A férfi nem engedte el a kezét, azt a rendőr kirántani nem is tudta a szorításból, kénytelen volt dulakodni a személlyel a földön. A testvédő eszközön át úgy érezte, hogy a férfi a sípcsontvédőjét rugdossa. Próbált felállni, de nem tudott, ezért a közelben levő rendőröktől kért segítséget. Mivel a személy magatartása aktív, támadó volt vele szemben, kb. 10-15 másodpercig nem engedte el a kezét, és úgy érezte, hogy többször megrúgta fenti megjelölt ponton, utasítást adott a férfi elfogására, mivel sérelmére hivatalos személy elleni erőszakot követett el.

5) A BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Technikai Osztály tájékoztató levele szerint a panaszos előállítása során a befogadó orvos sérüléseket észlelt, ezért a területileg illetékes traumatológiai osztályra utalta őt. A kórházban készült vizsgálati lap szerint jobb kéz- és térdhorzsolást diagnosztizáltak. Ezután a befogadás során elmondta, hogy cukorbeteg, amelyet öt éve tablettával kezelnek. A vizsgálat során emelkedett vérnyomás értéket, valamint mérsékeltén vércukor értéket találtak. Az ügyeletes orvos vérnyomáscsökkentő terápiát alkalmazott, valamint vérnyomás, illetve vércukor kontrollt írt elő. Betegségére adekvát terápiát javasolt. A befogadói orvosi nyilatkozatot elkészítette. Ezután a Gyorskocsi utcában kihallgatáson vett részt, majd szabadon bocsátották 20 óra 45 perckor, így fogdai elhelyezésre nem került sor.

6) A panaszos előállítása 16 óra 30 perctől 20 óra 45 percig tartott az előállítás időtartamáról szóló rendőrségi igazolás szerint.

7) A panaszos 17 óra 15 perckor (aláírásával) úgy nyilatkozott, hogy a jogi képviselet igénybevételének lehetőségével kapcsolatos tájékoztatót megkapta, melynek alapján kijelentette, hogy annak lehetőségével élni kíván.

8) A Testület megtekintette a rendőrségi anyaghoz csatoltan megküldött négy felvételt is, amelyeken az alábbi releváns információk voltak láthatóak.

Konkréten a panaszos magatartása a felvételek minősége – azok túl közeli volta miatt, valamint a kialakult helyzet során a felvétel folyamatos „össze-vissza” mozgása okán – nem látható. A panaszos a felvételeken már csak akkor beazonosítható, amikor a

rendőrök őt felállítják és megbilincselik, valamint amikor elvezetik őt az előállító gépkocsihoz. Az elvezetés során számos bekiabálás hallható. A rendőrségi gépkocsinál megkezdődik a panaszos azonosítása és ruházatának átvizsgálása. Ruházatából előveszik iratait, mindeközben sérüléseiről kérdezik. Ezután a BRFK Bevetési Osztályának Csoportvezetője lépett oda hozzá, aki közölte szolgálati helyét, nevét, beosztását és jelvéyszámát, majd az előállítás okaként elmondta, hogy arra hivatalos személy elleni erőszak elkövetése miatt kerül sor, mivel akadályozta a kiemelést és neki ment a rendőröknek. Erre a panaszos úgy reagált, hogy ő nem követte el a terhére rótt cselekményt, mire a rendőr elmondta, hogy az eljárás során az majd kiderül, ahol a panaszos is és a rendőrség is bizonyíthatja igazát. Ezután a r. főtörzszászlós a sérülései felől érdeklődött, megkérdezte, hogy a bal karján levő sérülésen – amit maga is látott, és amivel kapcsolatban kijelentette, hogy azt a panaszos az intézkedés során szerezte – kívül van-e sérülése. A panaszos jelezte térd és kéz fájdalmait. Ekkor a rendőr kérdésére a panaszos elmondta, hogy kezére ráeshetett, és a bilincs szorítja azt. Ezután r. főtörzszászlós tájékoztatta a panaszost, hogy a Gyorskocsi utcába mentőt fognak kérni, akik megvizsgálják és ellátják sérüléseit. A rendőr az előállítás időtartamáról nem tudott nyilatkozni, és elmondta, hogy védő igénylésére a fogdán lesz lehetősége. Arra a kérdésre, hogy egyéb panasza van-e, a panaszos kijelentette, hogy magát az egészséget sérelmezi, mivel ő nem követett el bűncselekményt. A rendőr erre, úgy felelt, hogy az eljárás során az majd ki fog derülni.

A panaszos a felvételen elvezetésekor és az előállító gépkocsinál való intézkedéskor mindvégig együttműködő magatartást tanúsított.

III.

A Testület a vizsgálat tárgyává tette a panaszossal szembeni rendőri fellépést, annak szükségességét, arányosságát, az alkalmazott testi kényszer és bilincs jogszerűségét, valamint a panaszos előállítását.

A Testület a panasz kivizsgálása során megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 54. §-ának (1) bekezdésében rögzített emberi méltósághoz való joga, az 55. §-ának (1) bekezdésében meghatározott személyi szabadsághoz való joga, a 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való joga továbbá a 70/C. §-ában foglalt egészséghez való joga.

1) Az előterjesztett panasz első részében a panaszos azt sérelmezte, hogy őt egyelőre tisztázatlan okokból testi kényszerrel a földre teperték, megbilincseltek, elvezették. A Testület a vizsgálat első lépéseként a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszert, majd azt követően alkalmazott bilincselést értékelte.

A rendőrségi jelentésekben foglaltak alapján megállapítható, hogy egy, a rendezvényen megjelent személy kiemelését kapta feladatul az intézkedésre kijelölt rendőri alegység. A feladat végrehajtása során a rendőri jelentés szerint a panaszos

megragadta a kiemelés végrehajtásában parancsnoki feladatot ellátó rendőr kezében levő tonfát és földre rántotta. Ekkor a rendőrök kimentették parancsnokukat a panaszos szorításából és a panaszost megbilincseltek és az ellenségesen viselkedő tömegből kivezették, és a rendőr parancsnok sérelmére elkövetett hivatalos személy elleni erőszak miatt a panaszos előállításáról intézkedett. A panaszos panaszában azt állította, hogy a gyorsan közelítő rendőrök elől már nem tudott kitérni, sehová sem tudott hátrálni a tömegben. Ezekkel az adatokkal megegyező információkat tartalmaz a kiemelést végrehajtó csoport parancsnokának jelentése.

A rendőrség által a Testületnek megküldött DVD felvételen a rendőrség által leírt panaszosi viselkedés nem látható. Megjegyzendő itt az, hogy a hatásköri szabályokra tekintettel a cselekmény minősítését nem végezheti el a Testület, azonban az annak következtetésben fogantatosított rendőri intézkedések jogszerűségének mérlegelésénél annak ismerete elengedhetetlenül szükséges. Mivel a felvételen tehát a konkrét cselekmény nem volt látható, ezért a Testület az állásfoglalása kialakításához a rendőrség által nyújtott információkat vette alapul. A felvétellel igazolható ugyanis az, hogy az előállító gépkocsinál a panaszossal közölte a BRFK Bevetési Osztályának Csoportvezetője az előállítás tényét, annak okát. Ugyan a panaszos azt tagadta, mire a rendőr arról tájékoztatta arról, hogy annak megítélésére az eljárás során fog sor kerülni.

A testi kényszer alkalmazására vonatkozó szabályokat az Rtv. 47. §-a tartalmazza. E szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint testi kényszert a panaszos kezeinek hátrakulcsolásához alkalmaztak.

Az Rtv. 48. §-a szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. A rendőri jelentés a bilincselés esetköreit meghatározó rendelkezés d) pontját, azaz azt jelölte meg, hogy annak használatára ellenszegülés megtörése érdekében került sor. A rendőrségi iratokból megismerhető az a körülmény is, hogy a r. hadnagy – akit a rendőrségi iratok szerint a panaszos földre rántott – kezét a panaszos nem engedte el, azt a rendőr nem is tudta kirántani a szorításból, kénytelen volt dulakodni a személlyel a földön. A testvédő eszközön át úgy érezte a rendőr, hogy a férfi a sípcsontvédőjét rugdossa. Az intézkedésben résztvevő, majd a bilincset alkalmazó rendőr jelentése úgy szól, hogy azt látta, amint a panaszos a földön fekszik és a r. hadnagy „karját fogja, miközben az rajta fekszik”.

A Testület külön is felhívja a figyelmet a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. §-ának (1) bekezdésére, mely részletesen meghatározza azon eseteket, amikor az intézkedés alá vont személlyel szemben a bilincs alkalmazása különösen indokolt. Ezen esetkörök pedig a következők: aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak

segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.

A Testület emlékeztet az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elvei között rögzített – fentiekben már hivatkozott – arányosság követelményére (15. §), valamint a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös elveiről szóló rendelkezésre (16. §). Az Rtv. 15. §-a értelmében ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-a kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén és az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. A Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (1) bekezdése rámutat, hogy a kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent: súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.

A Testület elfogadhatónak tartotta a rendőrség testi kényszer és kényszerítő eszköz alkalmazás alapjául támasztott érveit, azaz azt, hogy a panaszos ellenszegülésének megtörése érdekében vált szükségessé annak használata, figyelemmel arra, hogy a panaszos – amelyet több rendőrségi dokumentum is állít – földre rántotta azt a parancsnokot, aki egy másik személy kiemelésének végrehajtására kapott parancsot. **Emiatt a Testület a panaszos testi kényszerrel való megbilincselése kérdésében úgy foglalt állást, hogy arra kellően alátámasztott érvek alapján, ezáltal pedig szükségesen, indokoltan és arányosan került sor, nem sértve azzal a panaszos személyi szabadsághoz és emberi méltósághoz való alapvető jogát.**

2) A panaszos sérelmezte, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazásokat követően őt elvezették, majd a BRFK Gyorskocsi utcai épületébe előállították. A panaszos állította, hogy az előállítás indokáról tájékoztatást nem kapott.

a) A Testület először a panaszos előállítása tényének közlését értékelte. Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. Az Rtv. idézett rendelkezéseit a Szolgálati Szabályzat 4. §-a egészíti ki. A 4. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha

egyenruhát visel, tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg.

A fent idézett jogszabályhelyek tehát kötelezettségként írják elő a rendőrök részére az alkalmazni kívánt intézkedések tényének és céljának közlését, amelyet az intézkedés kezdetekor vagy – amennyiben az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteteti – azt követően kell megtenni.

A rendelkezésre álló felvételek alapján megállapítható, hogy a BRFK Bevetési Osztályának Csoportvezetője közölte a panaszossal szolgálati helyét, nevét, beosztását és jelvényt számát, majd az előállítás okaként elmondta, hogy arra hivatalos személy elleni erőszak elkövetése miatt kerül sor, mivel akadályozta a kiemelését és nekiment a rendőröknek. A jogszabály felhatalmazása alapján az intézkedő rendőr jogosult arra, hogy az intézkedés eredményességének veszélyeztetése fennállta esetén az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének csak az intézkedés befejezésekor tegyen eleget. Sőt mi több, ebben az esetben kötelező jelleggel, „az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni”.

Az ismert körülmények alapján Testület arra a megállapításra jutott, hogy az intézkedő rendőr a jogszabályban előírt módon eleget tett az Rtv. 20. §-ában foglalt feladatainak kötelezettségének, **ezáltal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

b) A panaszost a rendőrségi dokumentumok szerint az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján állították elő. A hivatkozott jogszabályhely értelmében a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érnek.

Az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésében szereplő előállítási okok kötelező jellegűek, azaz e bekezdésben foglalt valamely körülmény fennállása esetén a rendőr nem mérlegelhet az előállítás szükségessége tekintetében.

A panaszos magatartásával összefüggésben a rendőrségi dokumentumok egyező módon tartalmazták azt a momentumot, hogy a r. hadnagyot a panaszos a földre rántotta, majd a földön sem engedte el fogását, sőt a r. hadnagy sípcsontját ért rúgásokat is tapasztalt. A panaszos előállításában részt vevő rendőrök jelentése arról számolt be, hogy már csak azt észlelték, hogy fekszik a földön egy férfi, aki a r. hadnagy karját fogja, miközben rajta fekszik. A rendelkezésre álló bizonyítékok megalapozták a bűncselekmény – hivatalos személlyel szembeni erőszak – elkövetésének olyan fokú gyanúját –, amely indokoltta tette a panaszos előállítását az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján, **ezért a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos személyes szabadsághoz való jogának korlátozása jogszerűen történt.**

3) A panaszos előadta, hogy a körülmények és az események hatására rosszul lett, vérnyomása és – cukorbeteg lévén – vércukorszintje ingadozott. A befogadásakor a fogdán nem tudtak megfelelő gyógyszert adni neki, ezért állapota tovább romlott.

Vércukorszintjét a fogdán szabálytalanul mérték meg. Sérülései miatt kórházba szállították, majd visszaszállították a fogdára, ahol ismét rosszul lett, így vissza kellett vinni a kórházba. Az állandó szállítás a meleg időjárás miatt a panaszost rendkívül megviselte.

A BRFK Bűnügyi Szervek Bűnügyi Technikai Osztály tájékoztató levele szerint a panaszos előállításánál a befogadó orvos sérüléseket észlelt, ezért a területileg illetékes traumatológiai osztályra utalta őt. A János Kórház vizsgálati lapja szerint a panaszos jobb kéz- és térdhorzsolást szenvedett. A szakrendelőből 19 óra 55 perckor érkezett vissza a Gyorskocsi utcai objektumba. A befogadás során a panaszos elmondta, hogy öt éve tablettával kezelt cukorbeteg. A vizsgálata során emelkedett vérnyomás értéket, valamint mérsékelten vércukor értéket találtak nála. Az ügyeletes orvos vérnyomáscsökkentő terápiát alkalmazott a panaszosnál, valamint vércukor kontrollt írt elő és betegségére adekvát terápiát javasolt. Ezt követően a panaszost kihallgatták, majd 20 óra 45 perckor szabadították. Fogdai elhelyezésre nem került sor.

A Testület hatásköre orvos szakmai kérdések vizsgálatára, illetve azok minősítésére nem terjed ki. Az azonban megállapítható, hogy az előállítás során a fogda ügyeletes orvosa az általa észlelt sérülések miatt a panaszost szakorvosi vizsgálatra utalta, majd visszatérését követően egyéb orvosi vizsgálatát elvégezte. A rendőri jelentés részletesen leírja a végrehajtott tevékenységeket, amelybe nem illik bele a panaszos azon állítása, hogy a fogdán ismételten rosszul lett és ezért vissza kellett szállítani a kórházba. A rendőri jelentés szerint a panaszos nem került fogdai elhelyezésre.

A Testület megállapította, hogy a panaszosnak az egészséghez való alapjoga tekintetében a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor.

4) A panaszos szerint az ilyen jellegű rendőri intézkedés még bűncselekmény gyanúja esetén is aránytalan és szükségtelen volt, mert a panaszos nem tanúsított ellenállást az intézkedés során. A panaszos úgy ítélte meg, hogy a rendőri intézkedések az egészségét veszélybe sodorták és emberi méltóságát is sértették.

A panaszlevél első bekezdésében a panaszos azt írta, hogy őt, egyelőre tisztázatlan okokból testi kényszerrel a földre teperték, megbilincseltek, elvezették és előállították. A panasz későbbi részén a panaszos azt állítja, hogy még bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén is aránytalan és szükségtelen volt az ilyen jellegű rendőri intézkedés.

A Testület a rendőri fellépés módját abból a szempontból vizsgálta, hogy az megfelelt-e – a fentebb már ismertetett, Rtv. 15. §-ában előírt – az arányos fellépés követelményének. Figyelemmel volt továbbá az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Ebből pedig az következik, hogy a rendőrség

működésével szemben alapvető követelmény, hogy ne veszélyeztesse az állampolgárok alapvető jogait.

Szükséges továbbá utalni arra, hogy a rendőr intézkedési kötelezettségével összefüggésben az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az intézkedési kötelezettségről a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

A Testület a rendelkezésére álló adatok alapján megállapította, hogy – utalással a jelen állásfoglalás panaszos előállításának vizsgálatánál rögzítettekre – a panaszos részéről fennállt a bűncselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely szükségessé tette a vele szembeni intézkedést. A Testület megítélése szerint még akkor is így van ez, ha a panaszos az intézkedés megkezdésétől fogva nem tanúsított ellenállást a jelentős túlerőben lévő rendőrökkel szemben. Sőt, ez esetben a jelen levő rendőröket intézkedési kötelezettség is terhelte. A rendőrség által hivatkozott adatok megfelelő alapot nyújtottak az Rtv. 13. §-a szerinti intézkedési kötelezettségre.

Mindezek figyelembe vételével a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát és emberi méltóságát nem érte sérelem.

IV.

A Testület összegzett megállapítása szerint a vizsgált ügyben a panaszosnak az emberi méltósághoz, a személyi szabadsághoz, az egészséghez és a tisztességes eljáráshoz való alapjogát sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjogok korlátozása jogszerűen történt, ezért a Testület az Rtv. 93.§-ának (2) bekezdésére figyelemmel a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító rendőri szerv, a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjéhez.

Budapest, 2011. január 12.

Dr. Juhász Imre
elnök
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET